

Dönem : 1
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 569

2556 sayılı Hâkimler Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/635)

T. C.

Başbakanlık

18 . 1 . 1964

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı. : 71 - 2 223/191

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 15 . 1 . 1964 tarihinde kararlaştırılan «2556 sayılı Hâkimler Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

4 . 7 . 1934 tarih ve 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 5 nci maddesiyle hâkim adaylarının staj süresi iki yıl olarak kabul edilmiş ise de teşkilâttaki münhallerin kapatılmasını sağlamak üzere sevk edilen geçici maddenin 3 No. lu bendi ile, adaylık süresine ait hükmün uygulanmasını iki yıl süre ile geri bırakmaya Adalet Bakanı yetkili kılınmıştır.

Muvakkat maddenin 3 ncu bendindeki hükmün konulmasına âmil olan sebeplerin zail olmaması yüzünden 3206, 3885, 4439, 5097, 6004, 6450, 6884, 7260 ve 175 sayılı kanunlarla bu yetki 18 . 1 . 1963 tarihine kadar uzatılmıştır.

18 . 1 . 1963 tarihinde 175 sayılı Kanunun verdiği süre sona ermiş ve staj süresi yeniden iki yıl olarak uygulanmaya başlamıştır.

Ancak, 18 . 1 . 1963 tarihinden itibaren aradan geçen müddet henüz bir yıla bile baliğ olmamış bulunmasına rağmen hâkimlik kadrosundaki münhal sayısı 198 e, savcılık teşkilâtındaki boşalan yer sayısı da 48 e yükselmiş bulunmaktadır.

Staj süresinin iki yıl olarak uygulanmasına başlandığı 18 . 1 . 1963 tarihinden beri iki yıllık süresini bitiren tek aday, yardımcılık sınıfına tâyin edilmiştir. Önümüzdeki altı aylık devre içinde iki yıllık staj süresini bitirecek olan adayların sayısı da sadece 20 den ibarettir.

Diğer taraftan adaylara ait 350 kadronun tamamen kapatılmış bulunmasına rağmen iki yılını dolduran bulunmadığından yeniden müracaat eden hukuk mezunları tâyin edilememekte ve sıraya konulmaktadır. Halen askerliğini yapmış 88 erkek ve 128 kadın hukuk mezununun staja başlayabilmeleri için uzunca bir süre bekliyecekleri anlaşılmaktadır.

Bundan başka Bakanlıktan burs almaları sebebiyle 51 hukuk mezunu da 2919 sayılı Kanunla değiştirilen 788 sayılı Memurin Kanununun 64 ncu maddesi gereğince kadrosuz olarak tâyin edilmiş olup, bunlara da kadro tahsisi halen staj yapan adayların yardımcılık sınıfına atanmaları ile mümkün olacaktır.

İşte gerek münhallerin kapatılması ve gerekse sıra bekliyen hukuk mezunlarından bir an evvel istifade edilebilmesi ve bu sayede hizmetin aksamaması, adaletin süratle tecellisi ile vatan-

daşın sızlanmalarının önlenmesi için bugün meşgul bulunan hâkim adaylarına ait kadroların açılması icabetmektedir. Bu da ancak kısa bir zaman için olsun staj süresinin bir yıl olarak uygulanmasıyla mümkün olacaktır.

Bugün için bir yıllık stajını tamamlamış 136 aday mevcud olup en kısa zamanda bunlara yenileri katılacaktır. Böylece eleman temini sebebiyle münhallerin kapatılmasından sonra, teminine Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile teşebbüs olunan kadroların istihşali halinde, başkaca şartlar müsaidolduğu takdirde 88 yerdeki sulh mahkemesinin asliye mahkemesi haline getirilmesi de kolaylaşmış olacaktır.

Geçici madde metni bu düşünce ile hazırlanmış ve ikinci fıkrası ile de iki yıldan eksik staj yapacakların iki yıl staj yapanlara nazaran daha kısa sürede kıdem kazanmalarına imkân verilmeyerek madelet sağlanmış bulunmaktadır.

Geçici Yüksek Meclise sunulmuş bulunan Hâkimler ve Savcılar Kanunu tasarısı ile de böyle bir hükmün istihşali gerekli görülmüş ve bu yolda geçici bir madde sevk olunmuş ise de, tasarı-
nın kapsadığı maddelerin çokluğu ve getireceği yenilikler yüzünden kanunlaşması gecikebileceğinden yukarda izah olunan ihtiyacın acele karşılanması maksadiyle ilişik tasarı hazırlanmış bulunmaktadır.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No: 1/635
Karar No: 49

24. 1. 1964

Yüksek Başkanlığa

2556 sayılı Hâkimler Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı Millet Meclisi Başkanlığınca Komisyonumuza havale edilmesi üzerine Hükümet temsilcileri de hazır olduğu halde Komisyonumuzda müzakere edilmiş tasarı ve tasarıya ek cetveller aşağıda yazılı gerekçeye istinaden mevcudun ittifakiyle kabul olunmuştur.

4. 7. 1934 tarih ve 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 5 nci maddesi ile hâkim adaylarının staj süresi iki yıl olarak kabul edilmiş ise de teşkilâtteki münhallerin kapatılmasını sağlamak üzere sevk edilen geçici maddenin üç numaralı bendi ile adaylık süresine ait hükmün uygulanmasının ilki yıl süre ile geri bırakmaya Adalet Bakanı yetkili kılınmıştır.

Muvakkat maddenin üçüncü bendindeki hükmün konulmasına âmil olan sebeplerin zail olması yüzünden 3206, 3885, 4439, 5097, 6004, 6450, 6884, 7260 ve 175 sayılı kanunlarla bu yetki 18. 1. 1963 tarihine kadar uzatılmıştır. Ve bu tarihte 175 sayılı Kanunun verdiği süre sona ermiş ve yeniden staj süresi iki yıl olarak uygulanmaya başlanmıştır.

Bu sebeplerle hâkimlik ve savcılık kadrosundaki münhal sayısı yükselmiş ve bu münhallerin yükselmesi ve yerlerine yenilerinin tâyin edilememelerinden ileri gelmiştir. Münhal bulunan bu yerlerde savcılık ve sorgu hâkimliği görevleri hukuk mezunu olmayan mahkeme başkâtipleri tarafından ifa edilmektedir. Bu zaruri tatbikatın bertaraf edilmesindeki fayda da aşikârdır.

Bu sebeplerle gerek münhallerin kapatılması gerek sıra bekliyen hukuk mezunlarından bir an evvel istifade edilebilmesi ve bu sayede hizmetin aksamaması adaletin süratle tecellisi ve vatandaş sızlanmalarının önlenmesi için staj süresinin bir yıl olarak uygulanmasında fayda mülâhaza edilmiş ve Hükümet gerekçesi bu zaruret muvacehesinde Komisyonumuzca da uygun görülmüştür.

Geçici madde metni bu gerekçe ile hazırlanmış ve ikinci fıkrası ile de iki yıldan eksik staj yapacakların iki yıl staj yapanlara nazaran daha kısa sürede kıdem kazanmalarına im-

kân verilmiyerek madelet sağlanmışır. Bahsi geçen tasamın gerekçesi ve maddeler aynen kabul edilmiş ve izah edilen ihtiyâç muvacehesinde Yüksek Mecliste öncelik ve ivedilikle görüşülmesi uygun görülmüştür.

Millet Meclisi Adalet Komisyonunda müzakeresi tamamlanıp kabul edilen tasarı Millet Meclisi-ne sevk edilmek üzere Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı İstanbul <i>I. H. Tekinel</i>	Başkanvekilii Kars <i>K. Kaya</i>	Sözcü İzmir <i>M. Uyar</i>	Elâzığ <i>N. Güray</i>
Mardin <i>T. Oğuz</i>	Çanakkale B. Arat İmzada bulunamadı	İçel <i>M. Arıkan</i>	İzmir <i>K. Özek</i>
Kayseri <i>M. Göker</i>	Kırklareli A. Altuğ İmzada bulunamadı	Tekirdağ <i>T. Kut</i>	Zonguldak <i>S. Konak</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2556 sayılı Hâkimler Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununa aşağıda yazılı geçici madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 5457 sayılı Kanun ile değiştirilen beşinci maddesinde yazılı şekilde staja başlamış ve en az bir yıllık stajını bitirmiş veya bitirecek olan adaylar, kadro icaplarına göre bu kanunun yayımı tarihinden başlayarak en çok bir yıl süre ile yardımcılık sınıfına atanabilirler.

Şu kadar ki, iki yıldan az staj yaparak yardımcılık sınıfına atananların noksan kalan staj süreleri, yardımcılık sınıfında geçecek yükselme sürelerine eklenir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

15 . 1 . 1964

Başbakan
İsmet İnönü

Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
K. Satır

Devlet Bakanı Y. <i>I. S. Omay</i>	Devlet Bakanı <i>M. Yolaç</i>
Devlet Bakanı <i>I. S. Omay</i>	Adalet Bakanı <i>S. Çumralı</i>
Millî Savunma Bakanı <i>I. Sancar</i>	İçişleri Bakanı <i>O. Öztrak</i>
Dışişleri Bakanı Y. <i>K. Satır</i>	Maliye Bakanı <i>F. Melen</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>I. Öktem</i>	Bayındırlık Bakanı <i>A. H. Onat</i>
Ticaret Bakanı <i>F. İsimyeli</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>K. Demir</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>M. Yüceler</i>	Tarım Bakanı <i>T. Şahin</i>
Ulaştırma Bakanı <i>F. Alpiskender</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı <i>M. Erten</i>	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı <i>H. Oral</i>
Turizm ve Tanıtma Bakanı <i>A. İ. Göğüş</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>C. Uzer</i>
Köy İşleri Bakanı <i>L. Yurdoğlu</i>	